

Podle Wikipedie

Denotace (z lat. *denotare*, označovat) znaku, slova nebo věty označuje jeho základní význam, jak odpovídá například slovníkové definici slova. Naopak vedlejší, hlubší nebo symbolické významy označujeme jako konotace.

To, co výraz přímo označuje, je **denotát**.

V lingvistice, v sémiotice a v literární vědě znamená denotace doslovný, „slovníkový“ nebo „povrchový“ význam bez emotivních a postojových příznaků.

V logice denotace obvykle znamená extenzi pojmu, souhrn toho, co pojem označuje.

Při analýze médií je denotace předmětem prvního, spíše povrchního rozboru a týká se toho, co divák přímo vidí. Druhá rovina rozboru se bude zabývat konotacemi, tím, co se k denotaci přidruží, co divák vytuší, vycítí nebo co si domyslí.

V odborném jazyce, v právních a úředních textech nebo ve vědě, kde záleží na přesnosti sdělení, se snažíme konotace omezovat a trvat na základním významu. Proto jsou v této oblasti důležité definice a naopak se odborný jazyk vyhýbá metaforám.

Naproti tomu v běžné řeči, kde se jedná spíš o působivost sdělení, se velmi často využívá zdánlivě „přidaných“ významů čili konotací: metafor, ironie, přehánění a podobně, které jsou charakteristické například pro hovorový slang. Francouzský filosof Roland Barthes říká, že domnělý „základní“ význam čili denotace je ve skutečnosti často až ten poslední, který nás v běžném hovoru napadne.^[1] Proto je tak obtížné definovat významy běžných slov a definice často znějí pedantsky a směšně.

Konotace je vedle základního pojmového významu (denotace) druhotná, asociativní významová složka nějakého výrazu. Může jít buď o takzvané nepojmové rysy významu (například expresivní, emocionální, postojové, estetické, intenzifikační, evokační nebo ideologické) nebo o obsahové rozšíření základního (prototypického) významu (extenzivní význam). Jeden výraz mívá obvykle více konotací.

Konotace odrážejí kontext jazykového projevu i vztah uživatelů jazyka k okolní realitě a mohou být jak pozitivní, tak i negativní.

Například slovo „vůl“ může znamenat zvíře, ale v jiném významu může mít i negativní konotace (hlupák nebo prostáček). Slovo „smrt“ je pro lékaře termín udávající konec života pacienta, konkrétní událost. Ale pro pozůstalé toto slovo určuje více. Připomene to život zesnulého a vzpomínky na něj. V tom spočívají emoce a citové zaujetí, to udává konotační význam slova.